

MEDISCH CONTRAST

Femke Veldman. *Medisch Contrast. Dokter in twee werelden*. Breda: Ambilicious, 2017. Prijs € 17,95. ISBN 978-94-92551-14-6. Speciale wachtkamereditie. Prijs € 12,50. ISBN 978-94-92551-15-3. Bestellen via <https://www.ambilicious.nl/winkel>.

‘De Nederlandse klaagcultuur draagt eraan bij dat alles altijd maar beter, groter en mooier moet, terwijl onze gezondheidszorg nu al steengoed is op veel terreinen. De zorg zou veel meer gewaardeerd worden als we ons zouden realiseren dat de zorg nu al beter is. Beter dan elders.’

Femke Veldman werkte als tropenarts in Ghana, Zuid-Afrika en Malawi. Inmiddels is zij huisarts-in-opleiding in Utrecht. Na terugkomst in de Nederlandse gezondheidszorg verbaasde zij zich over de topzorg die in ziekenhuizen en bij de huisarts geleverd wordt en vooral over het gebrek aan waardering van deze zorg. Zij schreef het boek *Medisch Con-*

trast, waarin zij de verschillen in medische zorg laat zien tussen Afrika en Nederland. Met dit boek wil ze lezers de problemen in de Nederlandse gezondheidszorg laten relativeren. Om patiënten en zorgverleners weer in te laten zien hoe goed we het hebben in Nederland. Hoe alles wat wij als normaal beschouwen niet overal vanzelfsprekend is.

Het boek is onder andere interessant voor in de wachtkamer.

Om de wachttijd bij de dokter mee te vullen en te relativeren. En voor wie eenmaal begonnen is met lezen, is een half uur wachten vast te kort. Hieronder volgt een hoofdstuk uit *Medisch Contrast*.

Danka Stuijver, gastredactielid H&W

WACHTRIJ

Illustratie: Bas Wouters

In het ochtendgloren stroomden de Afrikaanse wachtkamers vol met patiënten. Niemand had een afspraak, niemand moest er op een bepaalde tijd zijn. Ze wisten dat dit doktersbezoek de hele dag in beslag zou nemen en hadden dus ook niks anders voor deze dag in de planning. Ze verwachtten dat de rijen eindeloos waren en dat de dokter ineens weer een uur of langer weg kon zijn om te eten of een spoedkeizersnede uit te voeren. De rij bleef dan onbeweeglijk achter. Met oneindig veel geduld.

Wat betreft het ervaren van werkdruk heb ik persoonlijk meer moeite met vier wachtende mensen in Nederland die me vragend, ongeduldig dan wel bozig aankijken, dan met de honderden wachtenden in Ghana. Een groot verschil is dat een doktersafspraken in Nederland wordt ingepland tussen tal van andere afspraken, terwijl patiënten in Afrika slechts hopen dat ze voor het donker weer thuis zijn.

Voor een dokter in Ghana was een overvolle wachtkamer met rijen mensen als een lange to-do lijst. Sommigen werkten zich ervoor over de kop, andere wisten ook dat ze af en toe moesten pauzeren. De meeste ontwikkelden in ieder geval een soort van immuniteit voor de altijd volle wachtruimte. Het werd uiteindelijk altijd weer rustig.

Voorrang geven (triage) aan de ernstig zieken, omdat die sneller hulp nodig hadden, werd zelden toegepast. De verpleegkundigen probeerden dit wel bij binnenkomst, maar dit was geen waterdicht systeem, eerder een willekeurig beoordelen van wat patiënten.

Ook waren de patiënten en mantelzorgers niet altijd even mondig en gaven ze zelf bij binnenkomst niet aan hoe ernstig de situatie was. Door het ontbreken van triage werden met regelmaat volwassenen met milde klachten eerder be-

handeld dan de zieke kindjes die hoge koorts hadden door de malaria. De moeders van deze zieke kindjes volgden de instructies op en wachtten geduldig op de dokter.

Op een dag werd er een moeder met een ziek kind met haast bij me naar binnen gebracht. Het kindje was bleek en futloos. Het had een epileptische aanval gehad in de wachtrij. Ik voelde een hoge temperatuur op het hoofdje, Ik luisterde naar het hartje en hoorde niks. Niks. Ik keek de vertaler aan. 'No heartbeat.' De vertaler vertelde het aan de moeder. Zij pakte het kindje op, bond het weer op de rug, legde een doek over het hoofdje en vertrok uit de kamer. Ze stapte achter op de motor en ging terug naar haar dorp.

Na dit sterfgeval brak er iets in mij. Dit mooie, gave kindje leefde zojuist nog. Ze wachtte zo geduldig tot het te laat was. Een vroegtijdige behandeling met een bloedtransfusie en malariamedicatie had dit kindje waarschijnlijk gered. Er was niet veel voor nodig geweest.

Ik kon maar nauwelijks bevatten dat de moeder zo snel

Illustratie: Bas Wouters

alweer alleen buiten stond, met haar kindje op de rug gebonden alsof het nog leefde. De vertaalster vertelde dat de moeder thuis zou gaan rouwen. Niet in het openbaar. Ik wel. In het openbaar. Balen, ik kon mijn tranen niet meer bedwingen. Dit sterven was gewoon zo onnodig. Even pauze houden. ■